

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2016/1523**z dnia 28 kwietnia 2016 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności za rok budżetowy 2014**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności za rok budżetowy 2014,
 - uwzględniając art. 94 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej oraz opinię Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A8-0086/2016),
- A. mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem finansowym ostateczny budżet Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (zwanego dalej „Urzędem”) na rok budżetowy 2014 zamknął się kwotą 79 701 222 EUR, co stanowi wzrost o 2,11 % w porównaniu z 2013 r.; mając na uwadze, że cały budżet Urzędu pochodzi z budżetu Unii;
- B. mając na uwadze, że w swoim sprawozdaniu dotyczącym sprawozdania finansowego Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności za rok budżetowy 2014 (zwanym dalej „sprawozdaniem Trybunału”) Trybunał Obrachunkowy stwierdził, iż uzyskał wystarczającą pewność, że roczne sprawozdanie finansowe Urzędu jest wiarygodne oraz że transakcje leżące u jego podstaw są legalne i prawidłowe;

Zarządzanie budżetem i finansami

1. zwraca uwagę, że wysiłki związane z monitorowaniem budżetu w ciągu roku budżetowego 2014 doprowadziły do osiągnięcia wskaźnika wykonania budżetu w wysokości 99,69 %, co oznacza wzrost o 0,86 % w porównaniu z rokiem 2013; ponadto zwraca uwagę, że wskaźnik wykonania w odniesieniu do środków na płatności wyniósł 89,31 %, co oznacza wzrost o 1,48 % w porównaniu z rokiem 2013;

Procedury udzielania zamówień i naboru pracowników

2. zauważa, że pod koniec 2014 r. 449 spośród 474 stanowisk było obsadzonych, wliczając urzędników, pracowników zatrudnionych na czas określony, pracowników kontraktowych, jak również oddelegowanych ekspertów krajowych; odnotowuje, że średni stan zatrudnienia w ujęciu rocznym zgodnie z planem zatrudnienia na 2014 r. (pracownicy zatrudnieni na czas określony i urzędnicy) wynosił 95,1 %, natomiast w przypadku pracowników kontraktowych – 92,4 %;
3. zwraca się do Urzędu o ściśle stosowanie środków dotyczących uznaniowości i wykluczenia w odniesieniu do zamówień publicznych, z właściwymi kontrolami przeszłości przeprowadzanymi w każdym przypadku, jak również o stosowanie kryterium wykluczenia w celu wyłączania przedsiębiorstw w razie konfliktu interesów, co ma kluczowe znaczenie dla ochrony interesów finansowych Unii;
4. przypomina Urzędowi, że pierwszym celem jego polityki w zakresie niezależności powinna być reputacja Urzędu i w związku z tym dopilnowanie, aby Urząd był wolny od prawdziwych i dostrzegalnych przypadków konfliktu interesów, w szczególności w odniesieniu do sektorów gospodarki, które Urząd *de facto* reguluje;
5. zauważa, że Urząd wdrożył projekt, którego celem była poprawa skuteczności i zgodności w procedurach rozliczeń za pośrednictwem scentralizowanej strategii, wprowadzenia procesów planowania, monitorowania i sprawozdawczości oraz odpowiedniej ich struktury, jak również za pomocą scentralizowanych procedur i struktury w zakresie finansów i zamówień publicznych; odnotowuje z zadowoleniem, że projekt ten pozwoli Urzędowi na realizację przyznanego mu zadań w skuteczniejszy sposób, przy jednoczesnym skróceniu czasu potrzebnego na dostarczenie wyników i ograniczeniu liczby zaangażowanych pracowników, co z kolei doprowadzi do ograniczenia zatrudnienia w 2015 r. o ekwiwalent 14 pełnych etatów;
6. stwierdza z zadowoleniem, że w 2014 r. Urząd wdrożył program zarządzania talentami w celu optymalnego wykorzystania swoich zasobów ludzkich (personel i eksperci);

7. jest szczególnie świadomy znaczenia interesu publicznego dla procesu podejmowania przez Urząd decyzji w ramach ustanowionej na mocy przepisów prawnych roli Urzędu i jego obowiązków; podkreśla, że zasadnicze znaczenie mają wiarygodne przepisy dotyczące rzetelności oraz że ogromnie ważna jest komunikacja i otwarcie na środki masowego przekazu; odnotowuje, że Urząd przeznacza 74 % swoich zasobów kadrowych na działalność naukową, ocenę i gromadzenie danych oraz komunikację; zachęca Urząd do dalszych postępów w tym kierunku;

Zapobieganie konfliktom interesów i zarządzanie nimi oraz przejrzystość

8. odnotowuje, że Urząd wdrożył projekt zmieniający sposób kontroli i przetwarzania rocznych deklaracji o braku konfliktu interesów w celu zapewnienia lepszej spójności i ogólnej zgodności z zasadami dotyczącymi deklaracji o braku konfliktu interesów; ponadto zauważa, że ten nowy system, który ma zostać ukończony w 2016 r., przewiduje scentralizowaną kontrolę rocznych deklaracji o braku konfliktu interesów oraz przekazanie odpowiedzialności z departamentów naukowych Urzędu do departamentu prawnego i regulacyjnego;
9. odnotowuje, że w celu osiągnięcia obu celów – pracy z najlepszymi naukowcami w danej dziedzinie i posiadania możliwie najskuteczniejszej polityki w zakresie konfliktu interesów – Urząd wykorzystuje system oceny interesów ekspertów uwzględniający rolę ekspertów i zakres uprawnień naukowej grupy roboczej lub panelu, którego ekspert mógłby być członkiem, względem szeregu różnych kryteriów; odnotowuje ponadto, że w 2016 r. Urząd przeprowadzi ocenę systemów wprowadzonych w celu identyfikacji konfliktów interesów jako część regularnego przeglądu polityki niezależności Urzędu; wzywa Urząd do poinformowania organu udzielającego absolutorium o wynikach tego przeglądu i podjęcia niezbędnych działań dostosowawczych przy wyborze i weryfikacji ekspertów;
10. wzywa te instytucje oraz agencje Unii, które wprowadziły kodeksy postępowania, w tym Parlament, do nasilenia działań służących ich wdrażaniu, np. kontroli oświadczeń majątkowych;
11. ponawia apel do Urzędu o stosowanie dwuletniego okresu karencji; nie akceptuje podanego przez Urząd uzasadnienia odmowy wdrożenia takiego dwuletniego okresu karencji – o który organ udzielający absolutorium wielokrotnie apelował – w przypadku wszystkich materialnych interesów związanych z przedsiębiorstwami, które Urząd reguluje;
12. z zadowoleniem odnotowuje, że celem poprawy swej niezależności i polityki w zakresie konfliktu interesów w odniesieniu do grup ekspertów Urząd przeprowadził w 2014 r. analizę ex post swoich przepisów dotyczących deklaracji o braku konfliktu interesów; zauważa, że w wyniku tej analizy dokonano przeglądu tych przepisów i przyjęto nową, prostszą i bardziej zaawansowaną ich wersję; wzywa Urząd do przeprowadzania analiz swoich strategii politycznych w sposób regularny, tak aby zapewnić stały rozwój niezależności Urzędu;
13. przypomina Urzędowi o orzeczeniu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, w którym stwierdził on, że Urząd powinien zmienić swoje zasady dotyczące konfliktów interesów, tak aby eksperci pracujący w środowisku akademickim podawali Urzędowi wszystkie istotne informacje; jest zdania, że gdyby to miało dotyczyć około jednej trzeciej ekspertów, jak zadeklarował Urząd, wówczas Urząd powinien poświęcić szczególną uwagę tej kwestii i pracować nad konkretnymi środkami wraz z zainteresowanymi instytucjami akademickimi w celu zapewnienia uczciwości obu instytucji;
14. odnotowuje, że w 2015 r. przygotowano projekt pilotażowy, którego celem było zbadanie najlepszego sposobu wdrożenia zalecenia organu udzielającego absolutorium dotyczącego scentralizowania procesu zatwierdzania deklaracji o braku konfliktu interesów; zauważa, że projekt pilotażowy został z powodzeniem zakończony w tym samym roku, a pełna centralizacja ma zostać osiągnięta do końca pierwszego półrocza 2016 r.; zwraca się do Urzędu, aby po pomyślnym zakończeniu tego procesu centralizacji poinformował o tym organ udzielający absolutorium;
15. zauważa, że w 2014 r. Urząd otrzymał od zainteresowanych stron i organizacji pozarządowych szereg opracowań dotyczących kwestii związanych z niezależnością; odnotowuje ponadto, że wkład ten wykorzystano w przeglądzie przepisów wykonawczych polityki niezależności;
16. apeluje o ogólnie skuteczniejsze zapobieganie korupcji i zwalczanie jej dzięki podejściu całościowemu, począwszy od poprawy publicznego dostępu do dokumentów i surowszych przepisów dotyczących konfliktu interesów, wprowadzenia lub wzmocnienia rejestrów służących przejrzystości oraz zapewnienia wystarczających zasobów do przeznaczenia na środki egzekwowania prawa, a skończywszy na lepszej współpracy między państwami członkowskimi i współpracy z odnośnymi państwami trzecimi;
17. zachęca Urząd do dalszego informowania swojego personelu na temat polityki dotyczącej konfliktów interesów w ramach prowadzonych działań informacyjnych oraz do uwzględnienia rzetelności i przejrzystości jako elementów, które powinny być obowiązkowo omawiane podczas procedury rekrutacji i rozmów na temat wyników;

18. zwraca uwagę, że szereg unijnych przepisów w tym między innymi Karta praw podstawowych Unii Europejskiej daje obywatelom prawo dostępu do publicznych dokumentów; przypomina Urzędowi, że rzetelność naukową najlepiej zapewnia przejrzystość i rozliczalność wyników; podkreśla, że wszystkie dane wykorzystane do sformułowania naukowych wniosków Urząd powinien zatem upubliczniać w formie możliwym do odczytu maszynowego, po to by zagwarantować kontrolę naukową i stały postęp;
19. odnotowuje wysiłki Urzędu zmierzające do poprawy przejrzystości jego działań, jak i danych wykorzystywanych do tych działań; przyjmuje do wiadomości utrzymujące się ograniczenia prawne Urzędu, jeżeli chodzi o zwiększenie przejrzystości danych; podkreśla, że celem ujawniania jest umożliwienie odtwarzalności prac Urzędu, a zatem działania w kierunku przejrzystości procesów w dziedzinie oceny ryzyka są oczekiwanym pierwszym krokiem, ale należy również zapewnić przejrzystość danych; w związku z tym przyjmuje z zadowoleniem podjętą w styczniu 2013 r. inicjatywę na rzecz przejrzystości; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje lepszy sposób prezentowania informacji i dokumentów oraz ich większą dostępność na stronie internetowej Urzędu, a także inne podjęte działania – takie jak opinie w sprawie oceny ryzyka i ocena wpływu, jaki mają one na obywateli Unii – zmierzające ku „otwartemu EFSA”; zachęca Urząd do dalszych postępów w tym kierunku;
20. stwierdza, że w odniesieniu do przyszłego zatrudnienia personel Urzędu jest prawnie zobowiązany do przestrzegania regulaminu pracowniczego; zauważa ponadto, że ocena przyszłego zatrudnienia personelu jest przeprowadzana regularnie, a gdy przyszłe stanowisko zostanie uznane za stwarzające ryzyko ewentualnego wystąpienia konfliktu interesów, należy powstrzymać się od zatrudnienia do czasu rozwiązania konfliktu interesów zgodnie z jasnymi, przejrzystymi i weryfikowalnymi kryteriami; zwraca uwagę, że w 2013 r. spośród 29 urzędników, którzy zakończyli pracę w Urzędzie, trzech podjęło pracę w sektorze chemicznym/ farmaceutycznym, przy czym nałożono na nich szereg ograniczeń; odnotowuje, że zdaniem Urzędu dysponuje on już jasnymi ramami prawnymi i regulacyjnymi dotyczącymi efektu „drzwi obrotowych”;
21. zauważa, że Urząd przeprowadził wewnętrzną ocenę skutków usunięcia możliwości anonimizacji przez ekspertów niektórych interesów w ich deklaracjach o braku konfliktu interesów; na podstawie informacji przekazanych przez Urząd stwierdza, że praktyka anonimizacji interesów została w przeszłości wykorzystana zaledwie kilka razy; odnotowuje ponadto, że w przypadku ostatniego odnowienia składu panelu naukowego w 2015 r. żaden z ekspertów nie zanonimizował swoich interesów; z zadowoleniem zauważa, że Urząd nie przyjmuje już zanonimizowanych interesów, a eksperci nie mają tej możliwości przy wypełnianiu deklaracji o braku konfliktu interesów; zwraca się do Urzędu o weryfikację zatrudnionych ekspertów, którzy jeszcze przed 2015 r. skorzystali z możliwości zanonimizowania swoich interesów;
22. domaga się, by Urząd stosował się do przepisów art. 16 regulaminu pracowniczego i corocznie publikował informacje o urzędnikach wyższego szczebla, którzy opuścili Urząd, oraz wykazy zaistniałych przypadków konfliktu interesów;
23. oczekuje na wyniki systemowego przeglądu polityki Urzędu w dziedzinie niezależności i procesu podejmowania decyzji naukowych w 2016 r.; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Urząd zobowiązał się do tego, iż rozważy opublikowanie wynagrodzeń ekspertów za zadeklarowaną działalność;
24. wzywa Urząd do szerszego wykorzystania nowego statusu dla ekspertów zapraszanych na wysłuchania, idąc za przykładem ekspertów zaproszonych przez Międzynarodową Agencję Badań nad Rakiem działającą w ramach Międzynarodowej Organizacji Zdrowia; wzywa Urząd do poinformowania organu udzielającego absolutorium o korzystaniu z usług ekspertów zapraszanych na wysłuchania;
25. podkreśla, że eksperci w agencjach regulacyjnych muszą otrzymywać wynagrodzenie za swoją pracę, tak aby byli niezależni od sektora, który regulują; wzywa Komisję do zapewnienia Urzędowi środków finansowych na opłacenie wynagrodzeń ekspertów zewnętrznych i rozwój badań wewnętrznych, aby zapewnić niezależność Urzędu;
26. zwraca się do właściwego organu Urzędu o jak najszybsze wdrożenie strategii zwalczania nadużyć finansowych;

Audyt wewnętrzny

27. stwierdza, że na początku 2014 r. niezrealizowanych pozostało 6 zaleceń Służby Audytu Wewnętrznego Komisji określonych jako „bardzo ważne”; odnotowuje, że cztery zalecenia o statusie „bardzo ważne” zostały ogłoszone przez Urząd jako wdrożone i obecnie oczekują na ocenę Służby Audytu Wewnętrznego; zauważa, że pozostałe dwa zostały uznane przez Służbę Audytu Wewnętrznego za zamknięte w następstwie wprowadzenia nowego regulaminu pracowniczego w roku budżetowym 2014; oczekuje na kolejną ocenę Służby Audytu Wewnętrznego dotyczącą statusu wdrożonych zaleceń;

28. zauważa, że Urząd przeprowadził symulację celem oceny wpływu zastosowania dwuletniego okresu karencji w przypadku interesów ekspertów pracujących w panelach Urzędu; odnotowuje z zadowoleniem, że Urząd ma wprowadzić dwuletni okres karencji w przypadku wyżej wymienionych interesów przed kolejnym odnowieniem składu panelów; w odniesieniu do okresów karencji w przypadku finansowania badań stwierdza, że Urząd dysponuje już systemem, który ogranicza prywatne źródła finansowania badań do poziomu maksymalnie 25 % całkowitego budżetu znajdującego się pod kontrolą danego eksperta Urzędu;

Kontrole wewnętrzne

29. odnotowuje, że przeprowadzony w 2014 r. przegląd standardów kontroli wewnętrznej Urzędu wykazał, iż jego system kontroli wewnętrznej jest zgodny z tymi standardami; zauważa jednak, że istnieją obszary, w których możliwa jest poprawa celem zwiększenia jakości systemu kontroli wewnętrznej, w szczególności w odniesieniu do oceny i rozwoju pracowników, struktury operacyjnej i oceny działań; wzywa Urząd do przekazania organowi udzielającemu absolutorium sprawozdania na temat planowanych działań mających rozwiązać ten problem i postępów w tym zakresie;
30. stwierdza, że jednostka audytu wewnętrznego uznała obowiązujący system kontroli wewnętrznej za dający wystarczającą pewność, jeżeli chodzi o osiągnięcie celów biznesowych określonych dla kontrolowanych procesów, z wyjątkiem monitorowania praw dostępu użytkownika przyznanych w systemie księgowym ABAC i formalnego wyznaczania podmiotów finansowych; wzywa Agencję do informowania organu udzielającego absolutorium o postępach w tym zakresie;
31. stwierdza, że jednostka audytu wewnętrznego śledziła wdrożenie wszystkich pozostałych działań naprawczych w obszarze zarządzania danymi, ciągłości działań i bezpieczeństwa informatycznego; zauważa w szczególności, że działania dotyczące zarządzania danymi i bezpieczeństwa informatycznego zostały w pełni zrealizowane; odnotowuje, że w odniesieniu do ciągłości działań większość działań zostało zrealizowanych, a pozostałe działania mają zostać wdrożone do końca 2016 r.

Inne uwagi

32. na podstawie sprawozdania Trybunału odnotowuje, że w następstwie zmian wprowadzonych do regulaminu pracowniczego w 2004 r. rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 723/2004⁽¹⁾, regulamin ten zawiera postanowienia, zgodnie z którymi przyszłe wynagrodzenie urzędników zatrudnionych przed dniem 1 maja 2004 r. nie powinno być niższe od wynagrodzenia przewidzianego w poprzednim regulaminie; zauważa, że w ramach przeprowadzonej przez Trybunał kontroli stwierdzono naruszenie tego przepisu, co w przypadku 8 z 71 urzędników zatrudnionych w tym czasie doprowadziło do zaniżenia płacności o 87 000 EUR w latach 2005–2014; zauważa, że Urząd podejmie niezbędne działania, aby w odpowiednim terminie zaradzić tej sytuacji;
33. z zadowoleniem odnotowuje, że Urząd opracował szereg środków wspierających cele w zakresie otwartości i przejrzystości, jak również dialog z zainteresowanymi stronami, w tym przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego; odnotowuje, że Urząd podjął nowe inicjatywy mające w większym stopniu zaangażować społeczeństwo w przeprowadzany przez Urząd proces oceny ryzyka, takie jak sesje plenarne w Brukseli z osobną sesją poświęconą na dyskusje z obserwatorami i zainteresowanymi stronami, konsultacje publiczne na temat dokumentów programowych dotyczących wytycznych, konsultacje publiczne na temat projektów opinii połączone z osobnymi spotkaniami z zainteresowanymi stronami oraz obecność w mediach społecznościowych;
34. odnotowuje, że duża część problemów, z jakimi boryka się Urząd w zapewnieniu swojej niezależności, wynika z tego, że Komisja stale odmawia przekazania wystarczających środków na działalność w zakresie ochrony bezpieczeństwa żywności z pożytkiem dla obywateli Unii niezależnie od wpływów przemysłu będącego przedmiotem regulacji;
35. przyjmuje z zadowoleniem wysiłki Urzędu na rzecz wdrożenia działań naprawczych w następstwie poprzednich uwag Trybunału, a zwłaszcza ulepszenie jego rocznego programu prac poprzez ujęcie w nim bardziej szczegółowych informacji o planowanych zamówieniach i dotacjach;
36. w odniesieniu do innych uwag towarzyszących decyzji w sprawie absolutorium, które mają charakter przekrojowy, odsyła do swojej rezolucji z dnia 28 kwietnia 2016 r.⁽²⁾ w sprawie wyników, zarządzania finansami i kontroli agencji.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 723/2004 z dnia 22 marca 2004 r. zmieniające regulamin pracowniczy urzędników Wspólnot Europejskich i warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 124 z 27.4.2004, s. 1).

⁽²⁾ Teksty przyjęte w tym dniu, P8_TA(2016)0159 (zob. s. 447 niniejszego Dziennika Urzędowego).